

DIRECTOR  
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA  
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La  
publicării repetate după  
invoială

# Unitatea

REDACTOR:  
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei  
Pe 6 luni . . . 100 Lei  
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

## Dorință unanimă

In așezarea vieții noastre publice sunt multe nepotriviri. Multe contradicții. Unele din ele de-a dreptul fundamentale. Ferească cerul să nu fie și fatale.

Am scris pe emblema țării: Nihil sine Deo! Pentru că să facem exact contrarul. Până și în școală. Dumnezeu n'are voie să intre la elevi decât două ore pe săptămână. La cei mai mari, o singură oră. La alții nici un minut. Iar în colo, programul întreg este ticluit în autentic spirit laic. Efectele se văd de pe acum. Zăpăceală și anarhie sufletească, scăderea înspăimântătoare a moralității și, în urma ei, semne grele de distrămăre socială.

Pentru aceste vremuri mai ales, școala confesională trebuie socotită drept un imperativ național. Numai ea poate crește adevărate caractere. Numai ea dă sănătate și vigoare morală. Numai ea încheagă mulțimea cunoștințelor din diferitele ramuri de știință într-o armonie pusă în slujba valorilor eterne ale adevărului și binelui. Prin aceasta ea garantează, mai mult decât baionetele, țării neamului în fața vremii necruțătoare. — De aceea am socotit totdeauna un mare păcat desființarea bătrânelor noastre școli confesionale, în sărăcia cărora au crescut generațiile de idealști fâuritori de țară. Greșală cu atât mai mare, cu cât s'au desființat numai cele românești. Minoritarii și le-au păstrat pe ale lor și continuă a le susține cu acest caracter, evident superior tipului de școală de stat în care Dumnezeu abia este tolerat.

Dar dacă odată greșala s'a făcut, să căutăm cât mai grabnic îndreptarea ei. Și până atunci, să salvăm acum, imediat, ce se poate. Să căutăm o dreaptă valorificare a spiritului creștin în școlile de stat. Pe toate căile. Între altele, în ce privește școala primară mai ales: să dăm elevilor dascăli de confesiunea lor! Este o cerință elementară. Nu costă nimic. Are însă importanță foarte mare. Comunitatea sufletească născută din aceeași credință, din cercetarea aceleiași biserici, este un factor educativ indispensabil. Se reface în chipul acesta, măcar în parte, pacea dintre biserică și școală și se salvează armonia sufletească a statului. — De aceea am cerut, nu odată, acest lucru. L-au cerut Arhiepiscopii noștri. A stăruit pentru el Agru în congresele sale. Din nenorocire, până acum cu rezultat foarte puțin mulțumitor.

Acum însă suntem în plăcuta situațiune de-a putea spera mai mult bine. Nu mai suntem singuri cu această cerere. Recentă adunare eparhială dela Cluj, prezidată de Preasf. N. Ivan, a discutat și ea problema și a hotărât: „să se intervină la guvern ca în parohiile ortodoxe să fie numiți învățători ortodoxi, iar în parohiile mixte să se fie seamă de proporția confesiunilor“. — Îscălim, cu bucurie și cu amândouă mâinile, această deciziune. Ea poate fi începutul unei reale și binefăcătoare îndreptări în viața învățământului nostru primar. Dacă biserica ortodoxă își va însuși pe de-a întregul acest deziderat, nu vedem nici o piedecă ce ar putea sta în calea realizării lui. Stăruințele comune ale conducătorilor celor două biserici naționale, de perfect acord în această cerere, n'ar putea fi nesocotite de nici un guvern. Mai ales că se cere un lucru atât de ușor. Principiul, echitabil și drept, s'a și găsit. Rămâne doar stabilirea unor norme de aplicare a lui în amănunt. Ușor de găsit și ele, cu concursul binevoitor al tuturor.

Se va face așa? — Ne place să sperăm!

## Forță biruitoare

La problema înoirii creștine a societății prin apostolatul mirenilor

de P. STRĂJERU

Dacă-i viu, organismul reacționează la orice acțiune. Asta-i o lege a firii, care nu admite abateri. Biserica Domnului e și ea un organism plin de viață, și de o delicatețe ce întrece orice închipuire. Nimic mai firesc deci decât să tindă spre o cât mai deplină actualizare a tuturor realităților și virtuțiilor sale, cât și să pareze orice lovitură, fie lăuntrică, fie dinafară, cu obiectivul precis: să ducă la biruință flamura sfântă și sfințitoare sub care luptă dânsa.

Vremurile noastre pun la încercare în chip deosebit puterea de viață a Bisericii. Și vedem cu îndreptățită mândrie că Mireasa Domnului se achită strălucit de datoria sa în clipele de eroică înfruntare a prigonirilor prin cari tocmai trece. Ajunge o ochire peste luptele pe cari le poartă și peste biruințele raportate ca să înțelegem cu câtă neștrămutată încredere poate repeta cuvântul încurajator: Cu noi este Dumnezeu; înțelegeți neamuri și vă plecați. Căci cu noi este Dumnezeu.

Și ceea ce-i mai mângăietor în cumplita războire ce se dă acum între Bine și Rău: slujitorii Bisericii sunt susținuți pe toată linia de mirenii pătrunși de cel mai curat și mai elevat spirit apostolic. Bărbați, femei, copii și copile sunt una în gândire și simțire cu preoțimea întru apărarea și creșterea patrimoniului sacru al credinței creștine, așa cum o înțelege și o vestește Vicarul lui Hristos din Cetatea Veșnică, pe calea ierarhiei în ascultare de Dânsul. Intuiția inspirată a celor din urmă cinci Papi (Piu IX; Leon XIII; Piu X; Benedict XV; Piu XI) cu angajarea elementului laic în apostolia efectivă a dat deja roade extraordinare de binecuvântate.

Dovezi de ce poate apostolatul laic?

Doi mireni: Legentil și Rohault de Fleury se gândesc în timpul războiului francoteutonice 1870—71 se ridică o biserică monumentală pe Montmartre în Paris, pentru eliberarea Sf. Părinte din prinsoarea Vaticanului și pentru mântuirea morală a Franței. Rodul ostenelelor celor doi: Basilica „Sf. Inimi“ de pe Montmartre cu cele 8—10 milioane de bărbați și femei ce iau parte, an de an, la închinarea de zi și de noapte a lui Isus Euharisticul. — Uriașul aport social-religios al „Conferențelor vincentine“, pornite de mireanul Fr. Ozanam, precum și munca de creștinească zidire a atâtor asociații mirenești religioase din Franța de azi nici nu le mai pomenim.

Și ca în patria filicei celei dintâi născute a Bisericii romane e și în alte părți de lume. Spania zilelor noastre e pildă concludentă. Știm că bine de curând furia lojelor și a cărdășiei roșii s'a deslănțuit cu toată turbarea

asupra altarelor creștine și asupra slujitorilor lor. Isprăvile tăclunărești și de barbarie mai jos decât păgână ale dușmanilor crezului roman au cutremurat toată lumea de bun simț. Se credea că-i vremea să se rostească: Finis Ecclesiae Hispanicae! Și totuși ce vedem? Uluiți pentru moment, urmașii în credință ai Sf. Ioan dela Cruce, sf. Tereza de Avila, Sf. Ignățiu de Loyola și a atâtor altora, își revin repede: prind sugestiile Sf. Părinte și ale corului episcopesc, se organizează în „Acțiune Catolică“ sub prezidenția mireanului Angel Herrera, pornesc mișcarea de recăștigare a ceea ce aveau de recăștigat pe teren caritativ, social, cultural, politic și religios și în trei ani de zile partidul catolic, cu Gil Robles în frunte, e cel mai puternic în guvern; școala creștină e din nou realitate respectată; cinematograful e mijloc de moralizare; universitatea catolică e pe cale de a lua filia în cel mai scurt timp (inceputurile s'au și făcut deja); presa declară creștină e mal în floare ca oricând; pe toată linia se observă o viață creștină nouă, expansivă, stăpânitoare. — Catolicismul englez nu-i nici el mai puțin viabil. Cele două asociații apostolice-mirenești: „Catholic Evidence Guild“ și „Catholic Truth Society (— ne mărginim numai la acestea —) arată rezultate încântătoare. Cea dintâi formează cu sutele conferențarii laici cari străbat în lung și lat, dar mai ales suburbiile capitalei engleze expunând, de pe tribune improvizate, doctrina catolică. Cealaltă își pune toate puterile întru răspândirea tipăriturilor bune. Anul trecut, bunăoară, a desfăcut nu mai puțin de 1.374.085 broșuri și broșurele de cuprins creștin, catolic. — Siria arată același aspect: Tineretul din Alep, strâns unit în jurul d. L. Ziade, decanul baroului advocațiilor de acolo, și președ. Acțiunii Catolice locale, a isbutit, prin intervenții la cei în drept, să oprească filmele imorale, să asigure apărarea copilelor și să aperc cinstea familiei. Curentul acesta de creștinească în-sănătoșare a trecut din Alep în Liban, la Beyrouth, la Damasc și în toate părțile Levantului. — În Indiile îndepărtate se purcede la fel: mireni fac apostolie alături, și după indicațiile, misionarilor. Rodurile sunt vizibile: de unde înainte cu o jumătate de veac Biserica lui Hristos număra în India, Ceylon și Birmania 1637.355 de suflete, astăzi are 3.888.707 de fii bine credincioși. (Agenția „Fides“).

Și fiindcă mai sus am pomenit și de spiritul apostolic al celor mici, fie-mi permis să fixez din mulțimea episoadelor similare, ce arată istoria prigonirilor mai recente chineze, mexicane, etc. unul singur din Rusia bolșevică. E povestit în cartea: Biserica Catolică din

Rusla de azi, lucrare scrisă de M. E. Almedingen și leșită nu de mult în Londra. (Informația noastră e după „Osservatore Romano“ din 17 Maiu c.). Cazul, în câteva cuvinte, e următorul și se petrece în vara a. 1921, într'un sătuleț pe linia Petrograd-Viborg: Câțiva copilași aud că satul lor o să cadă ca mâine în mâinile bolșevicilor. Și deodată le fulgeră prin minte: Isus Euharisticul va fi batjocorit de cel fără-delege. Ei însă n'o să-L lase. „Apărăm pe Isus“. Asta le este lozinca. (Nu știau că Sf. Specii fuseseră luate din chivot). Peste noapte se furizează în biserică pe-o fereastră rămasă întâmplător deschisă. Cu băcșii era și o fetiță; surloara unuia dintre ei. A doua zi tovarășii roșii, după ce forțează ușa sanctuarului, dau peste mica ceată de strajă. Toate somațiile de a-se îndepărta de pe treptele altarului au fost zadarnice. „Nu putem îngădui să fie batjocorit Isus“. Și nu s'au clintit din loc până ce focurile de pușcă n'au stins și ultima lăcărare de vieață din trupurile lor. Cea din urmă a fost copila. Purtată pe brațe acasă și-a dat sufletul în brațele mamei sale, șoptindu-i cu glas stins dar cu fața surizătoare: „L'am apărât pe Isus“...

Binecuvântată conștiință eroic-apostolică în călțile suflete de bărbați și în plâpânde inimii de copii! E o forță imensă această conștiință, care trebuie trezită, susținută și întărită în toți filii buni ai Bisericii. Pentru că vremile sunt rele. Ne apropiem de momente decisive, apocaliptice. Și pe măsură ce istoria se apropie de Antihrist, cum remarcă marele cugetător J. Maritain, se apropie și de Hristos carele sub chiar înălțuirea evenimentelor istorice ce premerg și pregătesc acel fapt, ascunde planul divin ce urmărește prin ai Săi. Vine ziua, și e aproape, când eroismul creștin va fi singura soluție a problemelor vieții. Așa că cea mai decăzută epocă a istoriei omenestii va vedea sfințenia creștină strălucind în cea mai bogată podoabă a sa. — Agru nostru e în nota vremilor. S'ajute cerul să-și împlinească demn și pe deantregul menirea: reevangelizarea societății. Căci dacă avem astăzi lipsă de ceva, apoi acel ceva este forța atotbiruitoare, con-

științiozitatea și consecvența până la eroism: sfințenia. Care nu-i, și nu-i este iertat să poată crede cineva c'ar fi apanajul exclusiv al preoției și călugăriei, mirenii trebuind s'aibă și ei parte largă atât în apostolatul ierarhic (cum a declarat Piu XI în enciclica Ubi arcano Dei,) cât și în plata celor ce se ostenesc pe acest tărîm: în sfințenie.

**Statul și Biserica.** Sub acest titlu, „Universul“ din 30 Maiu c. ține să sublinieze, la loc de frunte, câteva adevăruri de mare importanță pentru lămurirea vieții noastre publice, atât de sbuciumate.

Plecând dela desbaterile ce-au avut loc în adunarea eparhială a arhiepiscopiei București, articolul afirmă marea nevoie de „primenire a sufletelor prin credință, cu deosebire necesară în ceasurile turburi de azi, când desechilibrul ordinii materiale a lumii a adus după sine desechilibrul sufletelor, anarhizând viața și ordinea morală a indivizilor și a popoarelor“. Biserica luptă pentru această înolire. „Dar — continuă articolul — cum să se fie plept valului ce ne înăbușe cu un stat ce tinde par'că să se separe de biserică, cu un stat, al cărui cărmuitorii nu numai că nu sunt înfiacărați de adevărurile creștine, dar numără biserica printre necesitățile de a șaptea mână, de care societatea se poate dispensa, socotind întreținerea ei și a clerului drept o grea și inoportună povară?... Aci e păcatul cel mare, principala sursă a mizeriilor materiale și morale de care se resimte biserica noastră. Acesta e răul pe care trebuie să-l vindicăm, asigurând clerului o situație demnă de înalta și apostolica lui misiune“.

N'avem de adăogat la aceste cuvinte decât un lucru: dorința sinceră ca ele să fie înțelese de cei în drept. Până nu e prea târziu!

**Bucurii agriste.** Semnalăm atari bucurii cu deosebită plăcere. Deastădată reținem două.

1. La *Diciosânmartinul* pâr. protopop Emi Tatar organizația agristă locală a luat ființă Duminecă trecută cu multă și sfântă însuflețire. Asta după conferința pâr. Gh. Dănilă, cano-

nicul mitropolit, ținută numai decât după vecernie. Comitetul constituit cu acest prilej are în frunte, ca președinte, pe d. N. Cismașiu, iar ca vicepreședinte pe d. Dumitru Todoran. La reușita aceasta își are partea sa și Reuniunea Femeilor Române Unite din loc, de sub președ. dnei Dr. Săroiu care s'a îngrijit să aranjeze și o *serată artistică-literară* cu concursul studenților Academiei Teologice din Blaj, sub conducerea pâr. Dr. Sept. Todoran, prof. de teologie și a pâr. C. Cherebeșiu, prof. de muzică. Toate punctele seratei de Sâmbăta trecută au fost călduros aplaudate.

2. La *Floreșii* (eparhia Clujului) bucuria formației agriste în plină activitate. Cu prilejul festivalului din 12 Maiu c. s'a sfințit atât drapelul Agrului cât și a Reuniunii Mariane din loc. (Cuvântul ocașional îl rostește pâr. G. Ciurdăreanu). Fastul serbării l-a ridicat mult prezența d. Dr. Victor Șoldea, adv. Cluj, membru în comitetul central al Agrului eparhial și delegat al acestuia. Apoi o seamă de intelectuali: domni, doamne și domnișoare, precum și popor din Beclean, Nimigea de Jos, Coclu, Mogoșeni, Agrișul de sus, Piatra, Mocod, Teuș și Blăjenii de Jos (ortodocși). A impresionat adânc conferința d. Dr. Șoldea despre adăugirea vieții religioase a membrilor Agrului și a Reuniunii mariane. Cuvântul de încheiere al programului de 11 puncte l-a avut pâr. T. Oprea, preotul local, în casa căruia s'a pregătit acest festival, seară de seară, vreme de trei săptămâni.

## Un impozit ilegal

Impozitul „profesional“, după venitele stolare, este ilegal. Asta pentru că în baza legii contribuțiilor directe, *un venit* — de ori și ce natură ar fi el, — *nu poate fi impus decât cu un singur impozit elementar*. Or constatăm că *preoții plătim, — fără nici o bază legală, — pentru venitele stolare, — 2 (două) impozite elementare: atât impozitul pe salariu, cât și impozitul profesional*.

Că plătim impozit profesional, — după

## □ □ Foiața „Unirii“ □ □

### Pozitivismul creștin în educație

— O orientare nouă —

Prof. IOAN MICLEA

Uimitorul progres tehnic a dat naștere, pe teren sufletec, la o mulțime de probleme noi, cari așteaptă să fie cât mai repede clarificate, ori chiar soluționate.

Din imensul lor număr, câteva așteaptă cu nerăbdare rezolvirea; iar cei chemați se și ostenesc în ogorul lor.

Însă poate că nici una nu privește atât de aproape individul, familia și societatea, ca problema educației. Toți marii pedagogi ai vremii așteaptă, că fericita ei deslegare va arunca lumină și asupra altor probleme, asupra cărora suntem încă desorientați. Importanța ei — dat fiind faptul, că educația formează societatea, — depășește însemnătatea altor probleme.

Pe terenul educației s'au făcut în trecut, și se fac și în prezent, chiar multe experiențe, cu rezultate problematice. S'au prescriș principii și metode ingenioase, cari de cari mai interesante, dar vieța le-a fost scurtă: după câteva decenii de experimentare se observă că rezultatele sunt mult sub așteptare. Consecințele fiind de atari, nu rămâne decât să fie revizuite din nou: rămânând numai ceea ce de fapt s'a

dovedit ca bun; iar ceea ce nu servește, ori chiar împiedecă scopul, — să fie înlăturat.

Care este greșala mare a educației de astăzi, în familie și școală?

Este un adevăr banal, că omul se naște cu înclinări bune și rele. Aci intervine educația, cu menirea sfântă de a desvolta pe cele bune și a împiedeca desvoltarea celor rele. Că până aci aproape tot rostul educației s'a redus la smulgerea și stârpirea plantelor sale din ogorul sufletului de copil, cred că se știe. Educația a fost *negativă*, folosindu-se de toate mijloacele pedagogice — de multe ori coercitive — pentru a nu lăsa să iese la lumină bălăriile din sufletul copilului. Din acest motiv, copilul s'a obișnuit să nu vadă în părinte și educator decât un satrap, care n'are altă menire pe lângă el, decât să-i împiedece exuberanța energiilor din el. Văzându-l cu fruntea pururea încreștită și înourată, sârmanul s'a închis ca melcul în carapacea sa, căutând să-și ascundă chiar și manifestările sufletești nevinovate, ori chiar bune, de teama unei noul explozii de mânie din partea educatorului.

Că această procedură ar fi fost radical greșită, nu o poate afirma nimeni, fiindcă de fapt înclinările rele trebuiesc reprimare până ce încă se mai pot. Greșala a fost însă că educația, dintr'o greșită procedură, și-a mărginit toată niziunța numai la această tendință: delăturarea răului, nesocotind firavul răsad al înclinărilor bune, care încă aștepta să fie cultivat și încurajat, spre a prinde rădăcini adânci

și a se desvolta în virtuți aducătoare de roade îmbelșugate.

Noul curent în pedagogia creștină modernă vrea să pună capăt acestui neajuns. Educatorii s'au îngrozit de rezultatul dezastruos al vechiului sistem de educație, de aceea au ajuns la concluziile următoare:

Copilul la vârsta educației este o realitate maleabilă și prin urmare susceptibilă de adausuri și scăderi în bine sau în rău. Niziunța celui mai conștiințios educator n'a dat roadele așteptate în ce privește desăvârșirea viitorului om. Unde-i vina? În copil? Multă vreme s'a crezut — cu deosebire acuma după războiu, — că într'adevăr acești copii sunt mai răi decât au fost cei de dinaintea războiului. Această greșită și descurajatoare constatare, în fine, astăzi este părăsită. Toți pedagogii creștini sunt de perfect acord, că rezultatul dezastruos nu se datorește decât într'o infimă parte generației actuale de copii și că adevăratul vinovat este metoda întrebuițată. Din acest motiv, s'a ajuns la o schimbare de metodă: *în locul educației negative, să treacă pe întâiul plan adăugarea pozitivă, cea pozitivă*. Așa încât marii pedagogi creștini cer cu toții: o educație creștină *pozitivă*.

Mulți poate se vor întreba: În ce ar consta educația, și ce mijloace sunt acomodare spre realizarea ei?

*Sub educație pozitivă se înțelege aceea care este metodică a educatorului, în virtutea că-*



venitele stolare, — nu este nevoie să mai dovedesc. Este cunoscut, acest fapt, de toată lumea. O știe Ministerul, și o știm și noi, preoții, cari plătim acest impozit, — *afirmative* în baza art. 48 din Legea contribuțiilor directe. Zic: „afirmative”, fiindcă este singurul articol, în numita lege, care se ocupă cu: impozitul. Numai cât, — examinat mai de aproape, constatăm, cu surprindere, că, acest art. de lege n'are nici în clin nici în mănec cu venitele stolare ale preoților, deoarece, în articolul amintit, se vorbește singur numai despre veniturile pe cari le au liber profesioniștii. Citez: „sunt supuse unui impozit de 5%, veniturile nete, realizate din exercitarea profesiunilor libere”.

Acelaș lucru îl spune și Ministerul de finanțe în § 155, din Instrucțiunile date organelor fiscale, unde, în legătură cu art. 48 (impozit profesional), dispune următoarele:

„Se impun veniturile cari rezultă din exercitarea liberă a acestor profesii, iar nu cele din angajamentele de servicii cu caracter de continuitate, cari trec la impozitul pe salarii”.

Este deci limpede, că impunerea venitelor stolare, la impozitul profesional, este o ilegalitate, deoarece venitele stolare le primim, preoții, drept remunerație pentru serviciile religioase, pe cari suntem *obligați* a le presta, în baza funcțiunii preoțești, iar nu pentru lucrări, pe cari suntem liberi a-le face, ori de nega, ori apoi, pe cari le-am putea condiționa de achitarea vre-unei taxe, etc.

Trebuesc deci încadrate aceste prestații, între prestațiile din angajamentele de serviciu, cu caracter de continuitate, cari trec la „impozitul pe salarii”, despre cari face amintire Ministerul de finanțe în § 155 din amintitele „Instrucțiuni”.

De fapt, *fiscul, a și supus venitele stolare la impozitul pe salarii, dar, — ceea ce constituie ilegalitatea —, a mai supus aceste venituri, și la al II-lea impozit elementar, la impozitul profesional, de 5% + 7%, adică de 12%.*

Că apoi venitele stolare sunt, — și au fost și până acum —, supuse la impozitul pe salarii, o dovedim cu statele de salarii, din cari

se vede că aceste venituri, sunt cuprinse în salarii, și, — împreună cu salariul dela stat —, supuse impozitului pe salarii, iar, după aceea, reținute de către stat, deodată cu: impozitele și adționalele.

Lămurite aceste lucruri, rugăm respectuos Venerata Superioritate bisericească să binevolască a interveni la Ministerul de finanțe pentru a da dispozițiunile organelor fiscale, să se curme aceste nedreptăți făcute preoțimei.

**Pr. Romul Moldovan**

**Moartea episcopului Grigore al Aradului.** Stimat de toată lumea de bine ce l-a cunoscut, ep. Grigore Gh. Comșa s'a stins din viață Sâmbătă, în 25 Mai c., în mijlocul unor regrete unanime.

S'a născut în Comana de sus (jud. Făgăraș), la 13 Mai 1889. Liceul l-a făcut în Făgăraș; teologia în Sibiu; dreptul în Budapesta, unde, când numai îl era cu puțință, asculta și la facultatea teologică romano-catolică omiletică și drept bisericesc.

Episcop la Arad a fost ales în 3 Mai 1925 (doctor în teologie a fost promovat în 11 Martie 1925 la București) ca să fie introdus în scaunul arhieresc la 12 Iulie al aceluiași an. Pe atunci avea deja 12 lucrări tipărite. În cei zece ani de arhipăstorie numărul produselor de acest gen ale răposatului episcop Grigore a trecut sută.

S'a distins și ca omul realizărilor culturale-pastorale. Așa: sub dânsul s'au zidit în eparhia Aradului 41 biserici și 11 paraclise (= capele); s'au reparat 179 biserici; s'au înființat 43 parohii noi; s'au câștigat 2468 jug. sesii parohiale; s'a constituit în 169 parohii soc. „Sf. Gheorghe” pentru tineret; s'au organizat coruri bisericești în 171 parohii, ș. a. Dacă mai adaugem c'a făcut vizitațiuni canonice în 379 comune bisericești, credem c'am înșirat destule strădanii și înfăptuiri cari îl așează între cei mai de seamă vlădici ai ortodoxiei române de dincoace. — Arhierul bunei înțelegeri confesionale și al păcii: odihnească în pace!

**Colosul cu picioare de lut.** Am numit *Sovieta*. De dimensiune geografică uriașă; cu o populație de peste 150.000.000; cu bogății imense și mașini fără număr. Dar tânjește după oameni în înțelesul mare, creștin, al cuvântului. Constatarea aceasta — după informațiile agenției „Oftnor” — a făcut-o însuși Stalin, dictatorul roșu.

„Avem tot ce poate să aibă un stat puternic! — mărturisește Stalin. — Avem fabrici, mine, porturi marine; o agricultură cu mari posibilități; armată și armament de primul ordin. Dar ne lipsesc specialiștii; tehnicienii. Tot acest mare și puternic organism e ca și mort fără oameni în stare să-l dele vieață cu înțelepciunea și cu competența lor”.

Așa grăit-a, plin de amărăciune, dictatorul din Kremlin. Și nu ne îndolm că de astădată a spus adevărul.

## Știri mărunte

### Pelerinii din India la Sf. Părinte.

Cu prilejul canonizării SS. John Fisher și Thomas More a venit la Roma în pelerinaj și un important grup de indieni, sub conducerea p. Adrian le Teiller S. I. (Pelerinii englezi au fost în număr de peste trei mii). Joi, în 23 Mai c., fiii Indiei Vedelor au fost primiți în audiență de Capul Creștinătății. Toți erau îmbrăcați în costumele părților de lume de unde veniau. Drept omagiu filial, pe lângă sentimentele de alipire și dragoste, exprimate în numele tuturor de p. de Teiller, au oferit Sf. Părinte și șasezeci de daruri magnifice: tot obiecte dintre cele mai valoroase, lucrute artistic, în aur, argint și ivoriu. La rândul lor, dânsii au ascultat emoționanți cuvintele de învățătură și binecuvântare ale Celui omagiat, traduse imediat în englezește de p. jezuit conducătorul pelerinajului.

### Ortodoxia greacă în frământare.

Agenția „Rador” e informată din Atena că trei episcopi greci ortodocși cer deschis și pe față revenirea la vechiul calendar. Sfântul Sinod, sesizat de acest gest al lor, a hotărât să-i dea

*rela germenii binelui, cari se găsesc în stare latentă în sufletul copilului, să fie chemați la viață, întăriți și desvoltați.* În acest caz, „educatorul în loc să tot smulgă, să rupă și să plinească<sup>1)</sup> va face o lucrare constructivă pozitivă în sufletul copilului.

Această educație se razimă pe o profundă observație psihologică a copilului. Copilul sănătos este plin de energie, care cere să fie utilizată, pentru că firea energiei este de a se valida<sup>2)</sup>. Pedagogul modern se va obicinui să nu zică de multe ori: Nu face aceasta; stai în loc; nu mișca, — pentru că acestea sunt contrare firii copilului, ci va zice adeseori: fă această faptă, sau aceea. Firea copilului nu e pasivitatea, nelucrarea și amorțeala. Chiar când e bolnav, chinul cel mare e, că trebuie să stea în inactivitate. Copilul e însuși viața. De aceea orice piedecă îi este nesuferită, ori din partea cui ar proveni.

Curentul pozitivist în educație vrea să canalizeze toate energiile sufletești ale copilului spre activitate, spre înfăptuirea binelui, spre practicarea virtuților.

Care va fi atitudinea practică a educato-rului? Ea se va deosebi, după cum va fi vorba de educația din familie, ori școală.

1. În familie, astăzi, în ce privește educația, stăpânește o concepțiune nefastă, că cel mai bun copil este acela care se mișcă mai puțin.

Părinții se întrec în a-i împiedeca pe copii dela activitate; rolul lor se reduce aproape la acela al jandarmului. — Nu sări! nu vorbi! poartă-te cuviincios! etc. Și cel mai mult laudat este acela, care se aseamănă mai mult cu icoanele de pe pereți, cari sunt și arătate ca modele de imobilitate. Dacă această apreciere ar fi adevărată, atunci am putea spune că cei mai buni sunt bolnavii și neputincioșii, cari de fapt nu fac nimica.

Azi educația în familie are în vedere cu deosebire reținerea copilului dela săvârșirea răului, dar nu de a-l încuraja la facerea de bine, așa încât deja de mic se desvoltă în el egoismul și nepăsarea față de alți copii, față de cari ar putea deprinde binele. Familia „lucrează, ca să suprimă defectele cari strică păcii casnice, mai mult decât să facă să crească virtuțile necesare acțiunii exterioare<sup>3)</sup>”

Copilul nu are în lume menirea unei icoane, ci să trăiască și să devină — conform poruncii de căpetenie a creștinismului, — folositor prin acțiunile sale, lui însuși și aproape-lui. Spre acest scop înalt el va fi încurajat și ajutat, nu împiedecat. Va fi obișnuit — după ce i-se va fi câștigat dragostea — la mici renunțări, la dragoste față de ceilalți frați, apoi față de prieteni. Nu i-se va repeta pe toate gamele și cu toate prilejurile despre răul ce trebuie înconjurat sub pedeapsa bătăii, ci mai

cu seamă despre binele ce fiecare creștin are are datorința să-l săvârșească. Veselia va fi elementul care va aduce lumină și căldură peste această muncă.

2. În școală încă se întâlnește același neajuns. Cine sunt premiații la purtare? Copiii cari n'au spart nici un geam; n'au dat niciodată cu piciorul în foot-bal; n'au umblat pe bănci și n'au făcut nici o năzbâtie. Aceste nefericite creaturi *cari n'au făcut nimica* obțin cununa la sfârșitul anului școlar. Cu toate că oare câți dintre aceștia au meritat-o în mod pozitiv? A nu face răul e un slab merit; mai mare merit ar avea aceia cari au dat dovadă de devotament și abnegație față de aproapele, cari au săvârșit un bine pozitiv. Inșă aceștia au avut poate nenorocirea să sară pe coridor într'un picior, motivul pentru care actele lor bune nu sunt luate în socotină. Vina lor este că sunt plini de viață. Cu toate că aceștia printr'o educație potrivită, ar ajunge departe pe calea binelui. Ei cred despre școală că este dușmana ființelor vii și ajung la concluzia: lucrul cel mai cuminte e să nu faci nimica aceasta place profesorilor și pedagogilor.

Ce privește educația religioasă din școală, aproape în întregime este negativă; pentru că înșăș programă prescrie și accentuiază mai tare partea aceasta a religiei, în locul celei pozitive. În acest spirit sunt concepute și întocmite manualele de religie în școală. Și nu numai noi am căzut în această vină, ci și țări cu educație religioasă mai îngrijită, ca Ungaria și Franța.

<sup>1)</sup> Dr. Tóth T. Krisztus és az ifju, B. Pest. p. 241.

<sup>2)</sup> Dr. Toth op. cit. p. 244.

<sup>3)</sup> Chan. Th. de Poncheville: Tout l'Evangile (Ed. „Spes”, Paris. 1934.

în judecata tribunalului ecleziastic. Cei trei episcopi insurgenți au declarat însă că nu mai recunosc autoritatea. Sf. Sinod pe care îl socotesc schismatic. Unul dintre ei și-a luat titlul de cap al bisericii autocefale ortodoxe grecești. Atât vlădiciei rebeli cât și Sf. Sinod au primit, dela episcopi din provincie, scrisori și telegrame de adheșiune și de încurajare pentru a rămânea pe poziții, cum s'ar zice.

**Maramureșul a avut un ilustru oaspe din Roma.** Profesorul de arheologie și bizantinologie dela Institutul Oriental din Roma, păr. jezuit *G. de Ferphanion* — de Cucernicia sa e vorba — a ținut să ne viziteze de nou țara. În 21 Maiu c., însoțit de păr. Dr. L. Tăutu, canonic orădan, ilustrul oaspe, venind din Bucovina, unde a cercetat mănăstirile în tovarășia d. N. Iorga, s'a oprit la Sighet. Deacolo, însoțit și de d. Dr. A. Filipciuc, a vizitat bisericile noastre din Sarasău, Budești, Sârbi Călinești, Cuhea, Ieud, și Rozavlea, rămând pretutindenea adânc impresionat de frumuseța arhaică a monumentelor noastre bisericesti istorice din acele părți.

**Locale.** Joia viitoare, de Înălțarea Domnului, va predica în catedrală păr. *Augustin Folea*, dir. Cancelariei mitropolitane; iar Duminica ce-i urmează, de praznicul SS. Părinți dela Nicea, va predica păr. *Iosif Bucur* dela Admin. Centrală Capitulară.

— Marșia trecută, seara, artiștii dela Teatrul Național din Chișinău, în turneu prin Ardeal, au dat o reușită *reprezentare teatrală* în sala de gimnastică a liceului de băieți. S'a jucat comedia americană în trei acte: *Mișcare în magistratură*.

**Nestiliștii se încera cu stiliștii.** Mișcarea împotriva schimbării calendarului dincolo e în plină fierbere și de o întindere îngrijorătoare. Ministerul de interne comunică mai nou că în comuna Cucova (jud. Putna), 80 de stiliști s'au baricadat în toată regula într-o casă de a lor de rugăciune. Doi dintre ei voind să plece și fiind bănuși de tradare au fost grav maltratați de ceilalți tovarăși de credință. Primarul satului și șeful postului de jandarmi n'au fost în stare să-i scape din »prinsoare«. În 27

Maiu s'au deplasat la fața locului procurorul și inspectorul de jandarmi. Dar nici vorba acestora n'a prins. Atunci s'a recurs la năvala formală a jandarmeriei și a populației nestiliste asupra casei. Așa s'a ajuns la rezultat: casa de rugăciuni a fost distrusă; doi stiliști au fost uciși (unul cu lovituri de ciomag, celalalt cu lovituri de topor), iar șapte săteni nestiliști și un sergent de jandarmi au fost răniți.

**Catolicismul în țara lui Soare Răsare.** Din statistica publicată de curând de păr. misionar Oertle pe răstimpul Iunie 1933 — 1934, reiese, că actualminte, în Japonia se află 250.747 catolici. Anul trecut au avut loc 7284 botezări de adulți și o creștere netă de 9252 suflete. Progresele bisericii Domnului în această țară sunt lente, dar constante. În slujba răspândirii crezului roman în imperiul nipon se ostenește, pe lângă apostoli de alt neam, și 66 preoți japonezi și 84 coreeni; 13 frați converși japonezi și 6 coreeni; 402 surori japoneze și 167 surori coreene.

**Elocința sanctuarului profanat.** Fostul biserică anglican *Teodor Penrode Fry* a ținut deunăzi o conferință la colegiul »S. Ecaterina« din San Paolo. Asemenea și soția sa, scriitoarea de reputație *Sheila Kaye Smith*. Venind vorba de convertirea sa la catolicism, d. Fry a răspuns că neliniștea sa sufletească s'a început odată cu ordinarea sa de preot anglican. În acele momente s'a simțit ca obsedat de gândul că toată ceremonia a avut loc într-o biserică ridicată pentru o altă religie, după un ritual care aparținea altei credințe, de un »episcop« ce usurpă postul unui episcop legitim și trăiește în reședința episcopală destinată episcopilor unei alte religii ca cea pe care o profesază anglicanii. — Prigonit mereu de aceste considerații nu și-a mai găsit pace sufletului până când nu s'a întors la biserică Romei.

**Convertiri în masă.** Din Madras-ul Indiei se anunță lucruri nespuse de îmbucurătoare. În eparhia Nellore, ierarhul misionar *William Bouter*, din congregația Părinților de Mill Hill, în ultimii cinci ani a primit în sânul bisericii lui Hristos mai bine de zece mii de convertiți. Alte cinci mii se pregătesc spre pri-

mirea sf. botez. Tânăra eparhie numără deja 39.500 de binecredincioși cari au primit taina botezului.

**Intrunire colegială de 30 ani.** Absolvenții institutului pedagogic din Blaj, seria 1905 — neputându-se întruni la 10 ani, din cauza răboiului mondial — sunt rugați a se prezenta la întrunirea de 30 ani, ce se va ține în Blaj la 29 Iunie 1935. Locul de întâlnire este în fața Catedralei dimineața, la ora 8. — Prof. *Aurel Micu* director al Șc. comerciale inf. Sighet-Maramureș. La această adresă rog a se trimite adesiunile.

**Intrunirea de 10 ani a absolvenților** Lic. gr. cat. român de băieți din Blaj, seria 1924—1925, se va ține necondiționat în zilele de 8 și 9 Iunie a. c. Participanții să se anunțe la aresa *Dr. Ioan Cristea*, adv. Blaj str. Reg. Maria.

### Telefonul „Unirii“

O. Ploești. Pentru acest număr a sosit prea târziu. Ii vom face loc însă în curând. — Salutări.

A. București. Vizita episcopilor anglicani la Patriarhia din București, pe noi nu ne privește direct. De aceea nici nu ne ocupăm de ea mai de aproape. Pentru ortodoxia românească însă ea este de mare însemnătate. Nu pentru urmările imediate ce va avea. Acestea în nici un caz nu vor putea fi mare lucru. Cel mult anglicanii vor dobândi și dela patriarhia românească o patalama de recunoaștere a validității hirotoniilor lor și de aproximativă dreaptă credință. Certificat, care nu va face pomenitele hirotoniri valide și nici protestantismul anglican nu va reuși să-l facă ortodox. Va dovedi însă altceva: o slăbire îngrijorătoare a sensibilității ortodoxiei noastre în materie de credință. De sigur „Glasul Monahilor“ luptă eroic împotriva pupăciunilor eretice ce se apropie. Glasuri autorizate ale unor profesori ai facultății de teologie din București, (Dr. Boroianu, G. Cristescu) se rostesc și ele categoric pentru păstrarea canoanelor și în contra amestecului cu ereticii. Dar... atât. Numai atât. În colo, oficialitatea ortodoxă în întregul ei, secundată de restul presei bisericesti, se bucură de marea cinste și de creștinăscă înfrățire. Să vedem în aceasta numai o urmare trecătoare a cercetării prea sârguincioase a facultăților de teologie protestante din partea actualilor îndrumători ai bisericii noastre dominante, ori un început de drum nou pe care pornește, pe nesimțite, această biserică? Viitorul ne va arăta.

B. Cluj. Se putea altfel? Nici Clujul pravoslavnic să nu mai joace pe zicala „acordul cu Roma“ a dlui Ghibu? Era cu neputință. Nu surprind deci pe nimeni hotărârile luate de adunarea eparhială prezidată de P. S. Ivan, de a se „identifica întru toate cu acțiunea grandioasă a For-ului în chestiunea acordului cu Roma și a fundațiunei Gojdu“. Mai mult chiar, s'a decis începerea unei noi acțiuni „de lămurire“, pe care astă dată s'o facă toate eparhiile, în toată țara. — Se vede treaba că For-ul se simte ostent. Paripul dlui Ghibu va fi încălecat de acum deadreptul de oficialitățile bisericesti. Cu mai mult noroc? Greu de prorocit. Și mai greu de nădăjduit. Dau căldurile și, afară de asta, roibul a ieșit cam jerpelit din prea lunga iarnă. Ar fibine să aștepte toamna. Doar se va mai întrema!

(E adevărat, că neajunsul, acolo, a fost de mult îndreptat). Răsfoiți, la întâmplare manualele noastre de școală și veți vedea, cât loc și câtă însemnătate se dă lucrurilor ce nu trebuie făcute, ci numai știute, și cât de puțin loc cuprind acelea cari trebuie știute ca să fie făcute. Ce cunosc mai bine elevii: virtutea sau păcatul, exemplele bune sau cele rele? Când în cărțile lor li-se dă puțină atențiune; când elevului îi facem distincția milimetrică a tuturor păcatelor, — chiar aceluia despre care nici idee n'a avut, — copilul începe să creadă — în cel mai bun caz — că singura lui mare datorință este de a se feri de păcat.

„Copilul va crede că toată valoarea morală se reduce mai mult la onestitate decât la generositate. El va ține, că nu-i iertat să comită greșeli, dar nu-și va aminti că în virtutea religiei sale este mai strâns obligat să „comită“ într'una și oricui binefaceri. — Eu n'am făcut rău nimănui! *Insă a nu face binele, este rău, este chiar foarte rău pentru un ucenic al lui Hristos*“<sup>1)</sup>.

Acești copii necunoscători ai celei mai mari datorințe creștinești, neînșițați în practicarea primei dintre virtuți: a carității, vor părăsi școala cu convingerea că religia este o afacere privată între om și Dumnezeu și în care aproapele n'are nici un rol.

Consecințele sunt ușor de desprins. Dacă educația va tinde numai la delăturarea și im-

pedecarea relor și în locul lor nu se vor sădi și cultiva virtuțile — fiindcă sufletul trebuie să se umple de ceva — atunci când chingile școlai vor fi rupte din nou își vor lua, locul păcatele. În cazul cel mai bun, copilul se va sili să nu comită crime, rămânând însă foarte stângaciu în ce privește viața socială în care trebuie să acționeze.

Se impune de urgență — în interesul succesului educației familiare și școlare, — o schimbare de metodă în sensul acestor vederi, fiindcă pururea are un mai mare succes acea educație care se nizuiește a chema la viață germenii binelui, decât aceea care numai curăță și delătură. În Apus acest lucru este de mult practicat, și cu celea mai alese rezultate.

Elevii crescuți în spiritul acestei educații, atât de conforme cu legea fundamentală a Evangheliei; elevii în educația cărora nu va fi neglijată soarta aproapei; aceia cari deja de mici vor participa la bucuriile și suferințele colectivității și nu vor rămânea închiși în turnul unei indiferențe, vor fi în stare a revărsa stropi de rouă răcoritoare peste ranele arse ale organismului nostru social. *Cu astfel de oameni, crescuți în practicarea carității creștine, nu va fi greu, ca Apostolatul lăcăilor — Agrul — să izbândească. Aceștia, prin vorba faptelor lor, vor arunca lumina asupra chaosului vieții noastre de azi. Și cine știe dacă nu tot ei vor deslega marea problemă a deosebiri dintre cei foarte bogați și cei de tot săraci?!*

<sup>1)</sup> Chan. Th. de Poncheville, op. cit. p. 73.

### Mulțumite pentru condoleanțe

Tuturor aceluia cari în scris sau prin grai viu ne-au exprimat condoleanțe pentru pierderea scumpei noastre soții, mamă și soacră, le exprimăm și pe această cale sincerile noastre mulțumiri.

Nicolae Pop, prof. pens. și familia

### Publicațiune

În ziua de 12 Iunie a. c. orele 11 a. m. curatoratul parohiei române unite din Fildul de sus, va ține licitație publică minuendă la sediul oficiului parohial, cu oferte închise și sigilate, pentru darea în întreprindere a *construirii bisericii* gr. catolice.

Deodată cu oferta se va depune și o garanță de 5% în numerar sau efecte garantate de stat în valoarea lor de curs după valoarea devizului de Lei 914 208.

După deschiderea ofertelor se va publica rezultatul și se va proceda imediat și la o licitație orală.

Planurile, devizul, condițiunile speciale și generale se pot vedea în ori ce zi la oficiul parohial din Fildul de sus.

Fildul de sus, la 23 Mai 1935.

Ioan Man  
primcurator  
(1-2)

Vasile Ghișu  
paroh